

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXX. № 11-12 (червень) 2023

ВИШИВАНЕ ПЛАТТЯЧКО

Плаття-вишиванку

Вдягаю радо,

Буду в ній сьогодні

З друзями гуляти.

Мені личить унікальний

Вдяг наш національний!

Привітання з нагоди Міжнародного дня захисту дітей

На Всесвітній конференції з питань захисту і благополуччя дітей, що відбулася в Женеві в 1925 році, 54 країни світу прийняли Декларацію про захист дітей. І Румунія відзначає цей день щороку 1 червня.

У цей день батьки проводять особливий день зі своїми дітьми, вдячні малюкам за те, що вони прикрашають їхнє життя. Це також дає нам усім додаткову можливість поміркувати про прогрес, якого ми досягли у просуванні та захисті прав дітей.

На жаль, шлях дітей до дорослого життя часто пов'язаний з викликами та проблемами, частина з яких спричинена низкою факторів, які особливо посилюються останнім часом внаслідок пандемії та складної геополітичної ситуації в цій частині Європи.

Крім того, такі явища, як булінг, депресія, зловживання наркотиками, відсів зі школи, залежність від соціальних мереж, а також численні виклики та невизначеності у сфері освіти негативно впливають на шлях нинішньої молоді до зрілості.

Водночас багато молодих людей в нашій країні розу-

міють, що життя і співпраця набагато важливіші, ніж ненависть і поділ, саме тому з початку війни в Україні вони виявляють солідарність і знаходяться поруч з десятками тисяч дітей-біженців, яким знайшли притулок в нашій країні, допомагаючи їм забути жахи війни та інтегруватися в наше суспільство.

З позиції народних обранців, ми несемо відповідальність за пошук конкретних рішень проблем, з якими стикається сучасне молоде покоління, в тому числі шляхом справедливої, ефективної та прозорої реалізації національної політики з підтримки молоді. Тільки інвестуючи в молодь, ми можемо підготувати нові покоління до нових вимог демократичного, плюралістичного суспільства.

З Днем захисту дітей!

Голова СУР

Депутат МИКОЛА МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ

Участь СУР у запуску програми Interreg NEXT Румунія-Україна

Представники Союзу українців Румунії взяли участь у стартових сесіях Програми Interreg NEXT Румунія-Україна 2021-2027, організованих Міністерством розвитку, громадських робіт та адміністрації Румунії. З ініціативи керівництва СУР у програмі також взяли участь мери населених пунктів з більшістю українського населення. Усі представники Союзу активно залучені до румунсько-української транскордонної співпраці.

Програма транскордонного співробітництва, що фінансується Європейським Союзом та реалізується Міністерством розвитку Румунії разом з партнерами з України, спрямована на сприяння економічному та соціальному розвитку транскордонних територій і представляє для СУР надзвичайно важливий момент для реалізації повного потенціалу співпраці між прикордонними регіонами Румунії та України.

Програма передбачає фінансування транскордонних проєктів у таких сферах, як захист навколишнього середовища, економічний розвиток, туризм, культура, освіта та охорона здоров'я. Також фінансуються проєкти, які заохочують співпрацю між місцевою владою, неурядовими організаціями та бізнесом у транскордонних регіонах.

Союз українців Румунії відзначає важливість транскордонної співпраці для розвитку місцевих громад і бажає бути активним партнером у цьому процесі. Завдяки цій програмі СУР може сприяти покращенню відносин між Румунією та Україною та зміцненню культурних та економічних зв'язків між двома країнами.

Вшанування ветеранів війни та збереження традицій у селі Поляни

Вшанування ветеранів війни є невід'ємним морально-патріотичним обов'язком будь-якої громади, від жертвності якої залежить збереження її мови, культури, традицій і звичаїв. Виходячи з цього, Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала 14 травня в селі Поляни подію «Вшанування ветеранів війни та збереження традицій українців», під координацією голови Марамороської філії Мирослава Петрецького.

Захід розпочався з відправлення богослужіння отцем Адріаном Вішованом перед пам'ятником добровольців Мараморощини, який розташований у центрі села. Після цього відбулося покладання вінків від Союзу українців Румунії та місцевої адміністрації. Подія продовжилася в приміщенні місцевої організації.

Голова СУР Микола Мирослав Петрецький наголосив на важливості вшанування ветеранів війни. Він також висловив вдячність школі села Поляни та вчителям за їх зусилля наблизити учнів до української культури і традицій, використовуючи відомі слова історика Ніколає Йорги: «Народ, який не знає свого минулого, приречений повторити його». Микола Мирослав Петрецький також підкреслив красу українських народних костюмів та оцінив те, як українські традиції зберігаються та заохочуються в Полянах, висловивши вдячність організаторам за їхній професіоналізм та участь.

Арадська філія СУР відсвяткувала «День української вишиванки»

21 травня Арадська філія Союзу українців Румунії відсвяткувала «День української вишиванки». У заході взяли участь віце-мер Іван Мігок та місцевий радник Ніколета Себастьян на запрошення голови Гаврила Мікуляйчука, прихильники української громади села Белю.

Діяльність була зосереджена на популяризації вишиванки з традиційним шитвом у красивих кольорах. Дитячий колектив «Надія» виконав пісні про радість одягання української вишиванки, а ансамбль «Червона ружа» представив вражаючий танцювальний виступ. Особливим моментом став парад українських народних костюмів, де діти, молодь та старші з гордістю одягли традиційні українські костюми, серед яких 14 костюмів, нещодавно придбаних Арадською філією.

Організація СУР у с. Караорман провела захід «Святкуємо ліс з усіма українцями»

Союз українців Румунії через місцеву організацію Караорману організував 21 травня акцію «Святкуємо ліс з усіма українцями». Ця подія зібрала видатних громадян, які народилися в лісовій місцевості, українців за походженням, які протягом свого життя сягли значних професійних досягнень.

На заході були присутні багато поважних гостей, зокрема Сільвіу Рахау, мер села Крішан, Богдан Мойсей, перший заступник голови СУР, Александру Платон, Андрей Контоленку – чемпіон країни та Європи з веслування на байдарках-каное, Феліція Станчу, Анджела Караман, Григоре

ДЕЛЕГАЦІЯ СУР НА 14-му ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНГРЕСІ УКРАЇНЦІВ

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький був переобраний членом Президії (керівного органу) на XIV-му Європейському конгресі українців, який проходить 27-28 травня в Берліні.

До складу делегації входили перший заступник голови СУР Василь Пасенчук, голова Сату-Марської філії Ірина Люба Горват, голова Марамороської філії Мирослав Петрецький та голова Тіміської філії Юрій Глеба.

У своєму виступі голова СУР наголосив, що попри пандемію та ситуацію, спричинену війною проти України, Європейський Конгрес Українців продовжив свою статутну роботу і навіть розширився за рахунок приєднання нових організацій-членів. Водночас ЄКУ став важливим фактором у плані підтримки України та українських біженців, які знайшли прихисток в різних країнах Європи.

ЄКУ довів свою ефективність, а найкращим доказом цього є переповнена зала представниками понад 20 країн, Світового Конгресу Українців та Посольства України в Берліні, – зазначив Микола Мирослав Петрецький.

Під час засідання голова ЄКУ Богдан Райчинець представив звіт за 2019-2023 рр., було проаналізовано роботу організацій-чле-

нів, а також обговорено план дій ЄКУ на 2023-2024 рр. Було також проаналізовано виклики, з якими стикаються українські організації в Європі в цілому, зокрема ті, що стосуються освіти рідною мовою, міграції в контексті широкомасштабної агресивної війни Росії проти України, економічних, соціальних, культурних та релігійних питань, співпраці з державними установами, посольствами та європейськими інституціями.

Союз українців Румунії є членом Європейського конгресу українців, неурядової організації з осідком в Празі, що об'єднує понад 20 організацій – повноправних членів та відстоює інтереси українців Європи.

(Продовження на 4 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗВЕРНЕННЯ ДО МІНІСТРА ОСВІТИ

Директори низки шкіл та шкільні інспектори нещодавно повідомили про труднощі, які виникли в процесі реєстрації учнів із зони збройного конфлікту в Україні, тому депутат Микола Мирослав Петрецький звернувся за роз'ясненнями до міністерки освіти Ліджії Деки.

Міністерство освіти направило до навчальних закладів прохання зареєструвати українських учнів-слухачів закладів дошкільної та загальної середньої освіти у базу Інтегрованої інформаційної системи освіти Румунії, яка містить дані учнів. Однак програма не дозволяє зараховувати нових школярів, коли максимальна дозволена кількість перевищена, що може перешкодити навчальним закладам скористатися положеннями про витрати на кожного учня.

Відповідно до Термінової постанови уряду № 15/2022, неповнолітні діти із зони конфлікту в Україні, включно й ті, хто є бенефіціаром статусу міжнародного захисту або є бенефіціарами відповідного рішення Ради ЄС, користуються правом на освіту в навчальних закладах Румунії на тих самих умовах і з таким же фінансуванням, як і румунські діти.

Також у квітні уряд визначив заходи, умови та механізм призначення одноразової допомоги для підтримки та надання гуманітарної допомоги іноземцям або особам без громадянства із зони збройного конфлікту в Україні, що надаються з 1 травня 2023 року.

Зважаючи на всі ці аспекти, Микола Мирослав Петрецький звернувся до міністерки освіти Ліджії Деки, від якої очікує роз'яснень щодо труднощів, що виникають під час реєстрації учнів і можливих рішень для забезпечення їхнього права на освіту в Румунії.

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

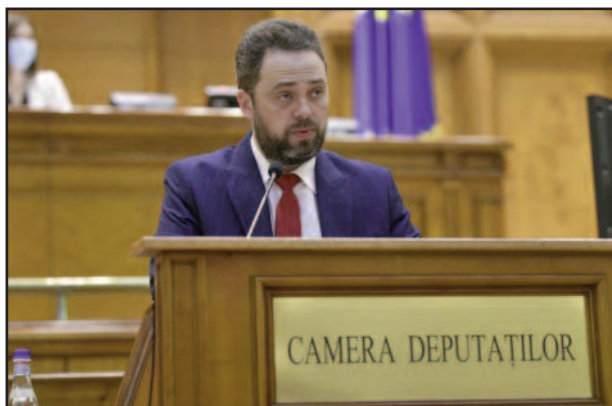
Необхідність створення поліцейського відділку в селі Поляни Марамороського повіту стала темою останнього депутатського запиту Миколи Мирослава Петрецького до міністра внутрішніх справ Лучіана Бодє. Це питання має безпосередній вплив на безпеку мешканців Марамуреша, що вимагає особливої уваги з боку міністра.

На засіданні місцевої ради Полян 28 квітня місцеві обранці пояснили панові Петрецькому ситуацію з поліцейським відділком, що обслуговує населений пункт, який знаходиться на відстані близько 20 км, а саме в Леордині. Крім того, один і той же поліцейський відділок відповідає за громадський порядок у сімох селах: Леордіна, Бистрий, Петрова, Рускова, Кривий, Вішеу де Жос та Поляни.

У результаті такого стану речей троє поліцейських, призначених у Полянах, стикаються з труднощами у виконанні своїх обов'язків, особливо з огляду на те, що населення цього населеного пункту становить понад 9 тис. осіб і займає площу 300 кв. км.

Незважаючи на те, що місцева влада неодноразово привертала увагу на ці недоліки, лише в Мойсеї було створено поліцейський відділок, хоча площа цього населеного пункту утричі менша, як і кількість населення.

Виходячи з того, що безпека громадян є одним з головних завдань держави і що в останні роки наша країна здійснила низку реформ, у тому числі на законодавчому рівні, Микола

Мирослав Петрецький звернувся до міністра Лучіана Бодє з проханням висловити офіційну позицію щодо описаної ситуації.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ У ПАРЛАМЕНТІ

У політичній заяві, озвученій з трибуни Палати депутатів, Микола Мирослав Петрецький закликав до ефективності та більшої відповідальності для покращення роботи Парламенту, який є вищим представницьким органом румунського народу та єдиним законодавчим органом країни.

Депутат підкреслив, що, незважаючи на складну геополітичну ситуацію, яку зараз переживає Європа, ми всі маємо моральний обов'язок, кожен на своєму рівні, зміцнювати роль, авторитет і престиж парламенту як центрального інституту демократії.

«Ми повинні повернути авторитет, повагу та довіру виборців, пам'ятаючи при цьому про відповідальність, яку ми взяли на себе перед ними, а також про фундаментальний принцип імперативного мандату парламенту, закладений у статті 69 Конституції», – заявив Микола Мирослав Петрецький.

9 травня – це день, який має багатозначне значення для всіх громадян Румунії, день, який тричі визначав долю Румунії, а саме: День незалежності, День закінчення Другої світової війни та День Європи. 9 травня 1877 року Михайл Когелнічану вперше проголосив на пленарному засіданні Асамблеї депутатів Декларацію про незалежність Румунії, 8/9 травня 1945 року в Європі закінчилася Друга світова війна з підписанням акта про беззастережну капітуляцію Німеччини, а 9 травня 1950 року тодішній міністр закордонних справ Франції Робер Шуман запропонував амбітний план економічного співробітництва між Францією та Німеччиною, заклавши тим самим основи Європейського Союзу.

У своїй політичній заяві, виголошеній з цієї нагоди з трибуни Палати депутатів, депутат Микола Мирослав Петрецький зупинився на значенні третього моменту, зокрема на спільних цінностях, які просувають європейські держави, наголошуючи, що лише забезпечивши клімат миру, співпраці, добросусідства та взаємної поваги, можна принести процвітання громадянам.

Він нагадав, що «сьогодні Європейський Союз – це простір різноманітності, але з багатьма спільними цінностями, а держави-члени утворюють найбільший у світі торговельний блок, що пропонує багато економічних переваг. ЄС є світовим лідером у підтримці міжнародного розвитку та реальним рушієм прогресу в усьому світі».

Микола Мирослав Петрецький сказав, що «Румунія відігравала і продовжує відігравати ключову роль у цьому відношенні, докладаючи

Звернення голови СУР Миколи Мирослава Петрецького з нагоди Дня Героїв

Щороку, у день Вознесіння Господнього, відзначаємо «День Героїв», присвячений пам'яті тих, хто пожертвував своїм життям заради Румунії.

Сьогодні ми віддаємо шану нашим героям, які полягли на полях битв, щоб майбутні покоління могли жити у свободі і ніколи більше не знали жахів війни.

Наш моральний обов'язок – зберігати пам'ять про полеглих героїв і робити усе можливе, щоб не допустити повторення воєн і людських трагедій.

На жаль, вже більше року ми є свідками повномасштабної загарбницької війни, розв'язаної Росією проти України, яка поставила під загрозу всю архітектуру безпеки, побудовану після Другої світової війни.

Високо цінуємо мужність і героїзм, проявлені українцями у запеклій боротьбі проти російської агресії. Вони є справжніми захисниками миру, свободи і всіх фундаментальних цінностей демократичного світу, частиною якого є й Румунія.

Це важкі, безпрецедентні та складні часи і лише спільними зусиллями зможемо відновити мир та стабільність на європейському континенті.

Ми всі маємо моральний обов'язок зберігати пам'ять про наших героїв, демонструючи, що розуміємо сенс їхньої найвищої жертви.

Вічна слава нашим героям!

значних зусиль для забезпечення стабільності, безпеки, демократії, основних свобод і верховенства права в цьому регіоні Європи.»

«Останні роки змусили нас ще більше замислитися над крихкістю і важливістю цих цінностей і зрозуміти, що ми повинні й надалі докладати послідовних зусиль для їх зміцнення і просування. Я сподіваюся, що День Європи зближить нас, об'єднає для досягнення наших головних національних цілей і зміцнить європейський та євроатлантичний курс Румунії. Ми повинні усвідомити, що, незалежно від політичної ідеології, етнічної приналежності або віросповідання, ми повинні сприяти сталому розвитку Румунії та Європейського Союзу в цілому, зміцнюючи наші зусилля у відновленні миру в регіоні» – зазначив представник української меншини у Парламенті Румунії.

ОГЛЯДАЧ

(Закінчення на 11 стор.

Хроніка діяльності СУР

(Продовження з 2 стор.)

Герасім, Джордже Маладой, Мірча Теренте, Йон Севастіан, Контоленку Віорел, Віоріка Крецу, Емілія Лупоайка, Думітріца Тенасе та Лучіан Касіан.

Усі учасники з глибоким хвилюванням ділилися своїми спогадами, з теплотою згадували дитинство та підкреслювали, що воно було нелегким, але безперечно прекрасним. Кожен спікер мав задоволення поділитися радісним випадком, який трапився в цьому районі.

Фінансова підтримка, надана СУР для проведення цього заходу, була визнана та оцінена всіма учасниками, які висловили сподівання, що така діяльність триватиме й надалі.

Учні українських класів у Сучавському повіті відзначили День вишиванки

Особливий настрій серед українців у всьому світі принесло свято «День вишиванки», цього року 18 травня. Школи Сучавського повіту змагалися, щоб генерувати енергію та колорит в організації заходів для популяризації традиційної культури цього регіону.

Під керівництвом вчительки Юліани Зебреньук учні Ульмської школи брали участь у тематичних уроках, на яких досліджували символічне багатство традиційної вишиванки та її значення для місцевої громади. А учні Палтинської школи з гордістю носили автентичні вишиванки, дбайливо виготовлені їхніми бабусями. Під керівництвом вчительки Костантини Бурсук вони організували виставку зі давніми стібками, відновленими з давніх сорочок, історія яких налічує понад 100 років. Проведені заходи сприяли усвідомленню цінності традицій.

За ініціативи студентки історичного факультету Чернівецького державного університету імені Юрія Федьковича Лесі Воронюк з 2006 року у третій четвер травня відзначають свято «День вишиванки». Її пропозиція полягала в тому, щоб студенти цього дня відвідували уроки в традиційному українському вбранні. Ідею з ентузіазмом сприйняли як однолітки, так і вчителі. З роками традиція набула популярності по всій Україні.

Клуб української малечі у Клузі відсвяткував День української вишиванки

20 травня «Клуб української малечі», який діє при Клузькій філії Союзу українців Румунії, організував захід під назвою «День української вишиванки». Ведуча заходу Людмила Дорош, головний редактор дитячого журналу «Дзвоник», що виходить під егідою СУР, підготувала для дітей та дорослих низку заходів.

Діти дізналися про історію появи цього відносно сучасного свята. Відкрили для себе нові цікаві факти про значення української вишивки, починаючи з давніх-давен і до сьогодні. Присутні послушали вірші про вишиванку та вишиті рушники, написані відомими сучасними українськими поетами.

Далі пройшла діяльність, безпосередньо пов'язана з вишивкою. Так, діти навчилися вишивати сердечко, виготовлене кольоровими нитками на картоні в техніці Ізонитка. Людмила Дорош та Ольга Сенишин пояснювали й спостерігали за роботою дітей, заохочуючи їх спілкуватися українською мовою, а також стежили за тим, щоб творча діяльність проходила належним чином.

І цього разу приміщення Клузької філії СУР прийняло разом із членами філії багатьох українських біженців, які були запрошені взяти участь у заході разом зі своїми дітьми, щоб мати можливість чути та говорити рідною українською мовою.

Наприкінці заходу учасники подякували за цікаво проведений час та отримали дитячі журнали («Дзвоник» і «Бджілка»).

Галацька філія: кулінарний конкурс у лісі

20 травня в ідилічному краєвиді Гирбоавельського лісу відбулося дійство «Українська кухня – кулінарний конкурс», яке зібрало понад 100 учасників.

Десять сімей, які взяли участь у конкурсі, представили свої страви. Змагання розпочалися з дегустації традиційних вареників, млинців з різними начинками, голубців, хліба з салом, привезених щойно з України, та інших кулінарних делікатес.

Батьки залучили дітей до процесу приготування їжі, розуміючи, що ці заняття приносять багато користі для малюків, стимулюють їхню творчість, допитливість та сприяють формуванню звичок здорового харчування.

Особливий момент: двоє братів готували поодиночі, враховуючи, що один із батьків тяжко хворий. Переможцем стала жінка, яка здивувала журі млинцями в кольорах українського прапора. Усі учасники отримали дипломи та книги від Союзу українців Румунії.

У БУХАРЕСТІ ВІДБУЛОСЯ ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ РАДИ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

Члени Ради Союзу українців Румунії взяли участь 17 та 18 травня у черговому засіданні, скликаному головою СУР Миколою Мирославом Петрецьким. Головними темами обговорення на засіданні стали внесок Союзу у просування та розвиток рідномовної освіти, в тому числі шляхом внесення змін до закону про освіту, ініційованих депутатом Миколою Мирославом Петрецьким, участь СУР у зміцненні відносин співпраці між прикордонними регіонами Румунії та України, а також огляд орієнтовного графіку подання проєктів та конкурсів у рамках програм фінансування «Політика згуртування 2021-2027» та «Interreg NEXT Румунія-Україна 2021-2027».

Також було обговорено фінансову та бухгалтерську звітність за квітень 2023 року та результати фінансового та бухгалтерського контролю за січень-березень 2023 року.

Засідання продовжилася презентацією та затвердженням кошторисів заходів, запланованих на червень 2023 року, а саме «Міжнародний день захисту дітей», «Дні української культури», «Літературний конкурс для дітей та юнацтва», «Прадідівська пісня», «Легкоатлетичні змагання», «770-річчя коронації Данила Галицького», «Православна духовність у місті Сучава», «Кулінарні традиції українців Банату», «Український караван», «Українська бджола в Добруджі» тощо.

У цьому контексті голова Тіміської філії СУР Юрій Глеба представив лист подяки, отриманий від керівництва ліцею ім. Юлії Хашдеу в Лугожі, за підтримку, надану СРУ всім вчителям та учням української секції цього навчального закладу, в якому рекордна кількість учнів – 101 – виявила бажання скласти тест з української мови у 2023-2024 навчальному році.

На засіданні СУР Микола Мирослав Петрецький представив окремі аспекти своєї парламентської діяльності, а наприкінці зустрічі було проаналізовано та обговорено різні організаційні питання, пов'язані з безперебійною роботою Союзу українців Румунії.

Культура та гастрономія гармонійно переплелися в лісі Гирбоавеле, у святкуванні традицій, радості та цінностей української громади в Галаці. Кулінарні заходи об'єднали батьків і дітей, дали їм можливість поспілкуватися з природою та відкрити для себе гастрономічне багатство української культури.

(Продовження на 6 стор.)

У Тімішоарі відбудеться виставка «Творці українського мистецтва»

Біля української хати Банатського музею села в місті Тімішоара відбулася XI-а виставка «Творці українського мистецтва», організована Тіміською філією Союзу українців Румунії. Захід зібрав українських народних майстрів, місцеві художні колективи, учнів, викладачів, художників, членів комітету Тіміської філії, переселенців та гостей з України. Ремісники-майстри представили свої вироби, такі як: віночки, народні ляльки, килими, вишиті рушники, сорочки, різні тканини, керамічні предмети, картини, а діти – свої малюнки.

Голова Тіміської філії Союзу українців Румунії **Юрій Глеба** розповідає про виставку «Творці українського мистецтва» та про інші заходи, організовані філією останнім часом та плани на майбутнє: «Взяли участь місцеві майстри, художники, скульптори, дизайнери, а також з Марамурешу. Так само були присутні важливі гості, такі як: директор музею села, директори шкіл, де діти вивчають українську мову, шкільний інспектор з української мови та голови місцевих організацій СУРу, керівники вокальних гуртів. З Чернівців взяли участь у заході заслужена артистка України Ірина Стиць та комендант батальйону добровольців області Дмитро Чернишов, які привезли в дар книги, видані українською мовою, та 26 мольбертів для живопису для дітей. На заході також були присутні багато українських біженців. Пані Ірина Стиць виконала дуже гарні пісні. І наші художні гуртки зі сіл Штюка, Малі Ремети та гурт «Тріо Грін» дуже гарно виступили. Виконали пісні й переселенці, які створили свій власний гурт. Було дуже, дуже гарно. Дякуємо Союзу українців Румунії за грошову

присутні в місті Тімішоара з виставкою українських видань. Учасники взяли участь у параді костюмів на площі Свободи. Були присутні керівники Тіміського повіту та міста Тімішоара, префект, голова Повітової ради, мер, депутати та голови всіх національних меншин Тіміського повіту.»

Учителька пенсіонерка **Анна Берей** з міста Лугож Тіміського повіту була присутня на виставці «Творці українського мистецтва» та поділилася своїми враженнями: «У теплий весняний сонячний день 29 квітня у місті Тімішоара в Музеї села, біля української хати відбулася приємна, гарна подія, яка вже стала традиційною в Банаті. Потрібно згадати, що ініціатором цієї події є пані Міхаєла Бумбук, журналістка української меншини у місцевому Тіміському суспільному телебаченні та голова Тіміської жіночої організації СУРу. Були цікаві промови, в яких були сказані гарні слова на адресу тих, хто творить чудові народні вироби та продовжують передавати ремесла молодому поколінню. Міхаєла Бумбук старалася представити виставку творців українського мистецтва. Учасники відвідали стенд старшої жінки українки із села Дарова, яка родом з Мараморощини, але вже минуло 40 років як вона живе у Банаті. Йде мова про пані Марію Шулдак, яка представила вишиті нею народні костюми для ляльок, одяг специфічний для кожного повіту країни. Вона прибула зі своїми дочками, внуками. Молодиці виробляють гарні речі: скатерки, рушники, вишиванки, а пані Марія рукавички, капці, виплітає гарні такі хатні

речі, гарні туфлі. Далі підійшла до стенду пані Марії Крішан, голови місцевої сурівської організації з Готлобу Тіміського повіту, яка родом теж з Мараморощини, яка виробляє гарні вінки і віночки для дівчат і для танцюристів, різнокольорові стрічки. Потім відвідали стенд пані Іляна Теслевич, яка з Лугожу, яка виробляє українські гуцулки та чудові вишиванки. Потім відвідали стенд учнів школи с. Штюки, які виставили ма-

лицтвом вчительки Міоари Чінар так само розвеселили слухачів.»

Слід уточнити, що перші українці прибули до Банату, в тому числі до Тіміського повіту, ще на початку 20 століття із Закарпаття та Галичини, зокрема з районів Хуст, Мукачєво та Міжгір'я. Друга і третя хвилі українських переселенців прибули до банатського регіону після Першої та, відповідно, Другої світових війн. Йде мова про біженців, які врятувалися від радянської влади. Четверта хвиля міграції мала місце після 1960 років, зокрема під час комуністичного режиму, коли до Банату приїхали українці з Буковини та Мараморощини. Можна стверджувати, що тепер настала п'ята хвиля міграції, а саме переселенців з України, які втекли від війни та знайшли прихисток у Румунії, в тому числі у Банаті. Де б не були, українці зберігають свої традиції та звичаї, ремесла та ношу, та передають їх молодому поколінню.

люнки та різні сувеніри. А українці села Штюки приготували дуже смачні голубці, вони нагодували всіх присутніх. Інші жінки приготували вареники, кремзлики, м'ясні страви, калачі, крученики з горіхами, з маком, пампушки, паски й багато іншого. Було дуже цікаво, гарно і весело. Оживили атмосферу і веселий радісний день гості з України, одні з них вже більше як рік живуть у Тімішоарі. Йде мова про переселенців, які в Тімішоарі знайшли приютулок та зустріли етнічних українців і тут вони почуваються дуже добре. Гурт переселенок «Українські мрії», створений Іриною Корненко і Лесею Баженовою, виконав українські пісні, які зачарували всіх. Потім вчитель Михайло Васильків з Одеси, який живе тепер в Тімішоарі, розвеселив присутніх піснями-веснянками. Група дітей з села Малі Ремети, під проводом вчительки Анни Грін, від душі співали гарні та веселі українські пісні. Група учнів з школи с. Штюка під керів-

ництвом вчительки Міоари Чінар так само розвеселили слухачів.»

Слід уточнити, що перші українці прибули до Банату, в тому числі до Тіміського повіту, ще на початку 20 століття із Закарпаття та Галичини, зокрема з районів Хуст, Мукачєво та Міжгір'я. Друга і третя хвилі українських переселенців прибули до банатського регіону після Першої та, відповідно, Другої світових війн. Йде мова про біженців, які врятувалися від радянської влади. Четверта хвиля міграції мала місце після 1960 років, зокрема під час комуністичного режиму, коли до Банату приїхали українці з Буковини та Мараморощини. Можна стверджувати, що тепер настала п'ята хвиля міграції, а саме переселенців з України, які втекли від війни та знайшли прихисток у Румунії, в тому числі у Банаті. Де б не були, українці зберігають свої традиції та звичаї, ремесла та ношу, та передають їх молодому поколінню.

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія
Фото авторки

(Продовження з 4 стор.)

Незабутня екскурсія

Підтримка Сучавської філії Союзу українців Румунії та ініціатива вчительки Антонети Крайнічук дали можливість 72 учням українських філологічних класів Серетського коледжу ім. Лацку Воде у супроводі 7 педагогів здійснити 16 травня захоплюючу екскурсію.

Екскурсія була започаткована під час «Зеленого тижня», під час якого проводяться заходи на природі, і стала можливою завдяки особливим сто-

сункам, які голова філії Ілля Саучук, шкільний інспектор для української меншини, має з усіма школами повіту, знаючи їхні потреби та пропонуючи їм необхідну підтримку.

Перша зупинка дітей була біля «Лілейного озера» в Іпотештах, повіт Ботошани, особливому місці на півночі країни. Озеро посеред старого лісу, дає вражаюче видовище, особливо під час періоду цвітіння, і є невід'ємною частиною спадщини меморіалу Іпотешт разом із меморіальним будинком Міхая Емінеску та церквою сім'ї Еміновичів. Подорож продовжилася до Ботанічного саду в Ясах.

Це був не єдиний випадок, коли учні філологічно-українських класів у Сереті мали захоплюючі позашкільні поїздки. Так у березні під час тижня «Інша школа» 40 учнів і чотири вчителі 9-10 класів взяли участь у подібній поїздці, відвідавши Палац культури, Етнографічний музей та Музей історії в Ясах. Таким чином, усі учні українських філологічних класів Серету взяли участь у поїздках за принципом рівних можливостей.

Весняні звичаї, обряди та традиції українців в с. Бистрий

Особливо важливою подією для місцевої громади став захід «Весняні звичаї та традиції українців с. Бистрий», організований 21 травня Союзом українців Румунії – Марамороська філія. Акція була спрямована на збереження та популяризацію традицій і звичаїв, що передаються від покоління до покоління.

Відкриваючи захід, голова Союзу українців Румунії Микола Мирослав Петрецький наголосив на розмаїтті та багатстві традицій та звичаїв українських сіл Румунії, звернувши особливу увагу на українську громаду в Бистрім, яка зберігає любов до української мови та українських традицій. Він подякував колегам з керівництва СУР, церкві та громаді за їхні зусилля щодо організації заходів, які пропагують українську ідентичність.

Серед присутніх були генеральний секретар СУР Ірина Люба Горват, перший заступник голови Василь Пасенчук, скарбник Василь Бучута, голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, голова місцевої організації Ірина Йордакіану, голова місцевої організації с. Рускова Пінтя Марічук, член Марамороської філії СУР Марія Папарига, а також представники українців з Хуста та Яремчі – Жанна Микитюк та Петро Бабчук.

Дружню та теплу атмосферу забезпечили вокальні ансамблі та танцювальні колективи з Хуста, Яремчі, Реметя Міке, Бистрого, Вишавської Красни, Верхньої Рівни, Полян та Вишавської Долини.

Престольне свято в храмі Вознесіння Господнього

Релігія завжди відігравала важливу роль у підтримці рівноваги життя людей, а в українських громадах вона була важливою частиною спадковості української культури, традицій і звичаїв. Через релігію українська громада в Румунії зуміла знайти спільну основу порозуміння та поваги, а також передавати культурні цінності та історію від одного покоління до іншого.

Голова Союзу українців Румунії Микола Мирослав Петрецький 25 травня, на запрошення пароха Віорела Бротнея, взяв участь у храмі «Вознесіння Господнього» української православної церкви у селі Бистрий.

Разом із Миколою Мирославом Петрецьким були голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, перший заступник голови Василь Пасенчук, голова місцевої організації Ірина Йордакіану, голова місцевої організації села Луг над Тисою Анна Самбор, голова місцевої організації Рускови Пінтя Марічук та секретар місцевої організації села Кривий Адріана Рекало.

Союз українців Румунії, як завжди, доводить свій статус доброго стратегічного партнера церкви, спонсорує святкування з професійним озвученням та трапезою для парафіян та докладаючи постійних зусиль для підтримки служіння українською мовою.

МАСТЕР-КЛАС ДЛЯ УЧНІВ, ЯКІ БАЖАЮТЬ НАВЧАТИСЯ ПИСАНКАРСТВА

Як правило, писанкарство названо давнім, тому що ось уже багато століть люди святкують Воскресіння Ісуса, а писанка – один із елементів святкового ритуалу, за деякими переказами має пряме відношення до воскресіння Ісуса Христа. Але історія писанкарства набагато давніша, ніж наша ера. І це підтверджено наукою: шкаралупу

писанок вчені знаходили під час археологічних розкопок артефактів цивілізацій, що існували близько 3 тисяч років тому, тобто задовго до народження Ісуса Христа. І що найдивовижніше – візерунки, виявлені на таких стародавніх знахідках, задіяні в традиціях писанкарства довгі тисячоліття, а деякі з них використовуються й досі. Значення писанки треба шукати дуже давно, ще до Різдва Христового, коли існував звичай дарувати яйце, яке символізувало родючість, рівновагу, життя та оновлення природи, і звичай фарбувати. яйце вперше завели китайці приблизно за дві тисячі років до нашої ери.

У могутнього племені скіфів, які довго проживали на території сучасних українських земель, як з'ясували археологи, теж були своєрідні писанки. Археологічні розкопки допомогли виявити їх, і вчені припускають, що розпи-

сані яйця були для скіфів предметами культу.

Потім яєчну шкаралупу також знайшли в багатьох старохристиянських могилах, а в давнину, особливо у єгиптян, яйце було символом світу та вічності – починаючи з його ідеальної форми – без початку і без кінця.

Віктор ГРИГОРЧУК,
заступник голови СУРУ

Фото автора
(Закінчення на 7 стор.)

Сходження Святого Духа

Щороку наша православна церква у п'ятдесятний день після Воскресіння Ісуса з мертвих празнує Сходження Святого Духа на Апостолів, або П'ятидесятницю – день народження нашої Церкви.

П'ятидесятницю святкували і євреї. Їхній празник відзначав той день, коли Господь вручив Мойсесеві кам'яні скрижалі (кам'яні плити) завіту, на яких були вибиті 10 заповідей для всього Його народу. На празник П'ятидесятниці євреїв, коли у Єрусалимі відзначався цей празник, зійшов Дух Святий – третя Особа Божественної Трійці на Святих Апостолів. Цей день вважається Днем заснування живої нової Церкви Христа, тому що того дня охрестилося аж 4.000 людей, а після цього число християн зростало все більше і більше й наука Ісуса Христа, проповідувана Апостолами, приносила духовний плід.

Ми повинні зрозуміти, що Дух Святий є Особа. Ісус Христос є Особа. Отець є Особа. Наш Бог є один у Істоті, а троїчний у Особах. Дух Святий є третя Особа. Він зійшов, щоб свідчити про Сина, тобто про Ісуса Христа. Так як Ісус свідчив нам про Отця Свого, Дух Святий є той, який говорить нам про Свого

Сина. У молитві, яку промовляє священник на Святій Літургії, перетворюючи чесні дари, каже: «Господи, Ти, що Пресвятого Твого Духа в третю годину на апостолів Твоїх послав, Його ж, Благий, не відними від нас, але онови нас, що молимося Тобі. І створи хліб цей Чесним Тілом Христа Твого! А те, що в чаші цій, Чесною Кров'ю Христа Твого. Перетворивши їх Духом Твоїм Святим. Амінь! Через Духа Святого ми причащаємось Тілом і Кров'ю Господньою.»

З'явилася останніми роками одна єресь серед наших християн, яку запримітили великі духовники, а саме та згідно з якою Дух Святий є нібито неособистою енергією, Бог є силою, яку можемо всі відчувати, лише треба знати як треба бути позитивним. Ці науки походять з давніх орієнтальних релігій, головню від буддистів і твердять, що людина може молитися, немає значення кому та як, але треба щоб молилася, бо це позитивна річ, та що ми через наші позитивні думки маємо силу оздоровитись, можемо прийняти енергії через різні медитації та отримати надприродні сили.

Ведемо, що чимало християн приходять до

церкви на пару хвилин, та не щоб брати участь у Службі Божій, не щоб причащатися, а щоб взяти позитивної енергії, а це її досить. Одним словом, людина може сама собі бути Богом, якщо знає як поводитися!

Треба зрозуміти, що Наш Бог є живий та особистий Бог! Дух Святий не є позитивним почуттям, а є Особа! Наш зв'язок з Богом має бути особистий, від особи до особи. Всі інші науки не є християнські, але християни їх перебирають та розповсюджують, та, на жаль, одні з них й вірять, що так є добре і так має бути. Єдиний Бог у істоті, а троїчний у особах: є Отець, Син і Дух Святий, і зв'язок із Богом є особистий!

Отець Іван ЮРЧА

МАСТЕР-КЛАС ДЛЯ УЧНІВ, ЯКІ БАЖАЮТЬ НАВЧАТИСЯ ПИСАНКАРСТВА

(Продовження з 6 стор.)

Традиція, пов'язана з розфарбованим пасхальним яйцем, існує не лише в Україні чи в Румунії, а й в інших країнах, таких як Болгарія, Угорщина, Росія, Італія, Франція, Німеччина, Бельгія, Фінляндія, країни Балтії, Вірменія чи Єгипет.

В наш час багато говорять про традиції та про те, як вони зберігаються в певних регіонах. Але який сенс цих традицій і яка, власне, їхня важливість у динаміці родини, народу? Традиції мають, з одного боку, роль якоря для пам'яті про наше минуле, а з другого боку, іншу важливу роль: будувати червону нитку нашої родини та народу. В основному традиція являє собою поширення культурної інформації від одного покоління до іншого, передачу повідомлення майбутнім поколінням. Якщо певним чином традиції допомагають нам закріпитися в минулому та зрозуміти його, вони також можуть представляти інформації, які ми залишаємо для майбутнього, спадщину – те, що означає наше культурне виживання, навіть після нашої фізичної смерті. В основному традиція являє собою поширення культурної інформації від одного покоління до іншого, передачу повідомлення майбутнім поколінням, традиція пов'язує три часові сегменти – минуле, теперішнє та майбутнє.

З метою збереження та просування однієї із найпопулярніших традицій – Ботошанська філія СУР у партнерстві з кількома школами повіту та за участю 6 дітей, біженців з України, які живуть у Ботошанах, організувала та провела у Михайленах мастер-клас із виготовлення писанок за фінансової підтримки Союзу українців Румунії.

На захід були запрошені представники повітової ради, установ та організацій, з якими співпрацює філія, а від СУР взяв участь Віктор Григорчук – заступник голови.

У події взяли участь 4 учні школи із Киндешт (керівник викладачка Юліяна Ватаманюк); 11 учнів школи із Михайлен (керівник викладачка Майданюк); 6 учнів школи із Владень (керівник викладачка Оніка Данієла Подаріу); 6 учнів школи із Верфу Кемпулуй (керівник викладачка Лумініца Гросу) кілька учнів школи із Бучичі; 6 учнів з України (Луганщини).

Практична діяльність розпочалася після виконання гімнів Румунії та України відповідно румунською та українською мовами та благословення священника комуни.

Для учасників та учнів, які є початківцями в мистецтві фарбування яєць, була подана вичерпна інформація про етапи, які проходить яйце після того, як було зроблено відбір і до моменту, коли воно стає писанкою. (стосовно техніки та матеріалів, які використовуються на кожному етапі, вони відрізняються від регіону до регіону та від використовуваних матеріалів). Використовуються качині, гусячі, страусині яйця, меншою мірою курячі яйця, бо вони менш стійкі, й іноді колір невідповідний. Далі яйця деякий час витримують у певному розчині для очищення та знежирення, потім витирають і звільняють вміст шприцом, ще раз промивають і витирають. Дизайн залежить від того, які барвники та інструменти були використані.

Далі було сказано, як наносити / робити малюнки та накладати кольори та про види розписаних яєць – крапанка, дряпанка, крашанка та писанка. Фарби та їх символіка: червоний символізує радість життя, жовтий колір уособлює місяць і зорі, а також врожай; блакитний – здоров'я; зелений – щорічне воскресіння природи; чорний з білим – пошану до духів, зв'язок з землею. Нарешті, для зовнішнього вигляду спочатку їх протирають олією або салом, останнім часом використовують безбарвний лак.

Завершення було приємним та корисним для всіх учасників, діти працювали з великою віддачею, а гості оцінили результат їхньої праці.

У народі кажуть: «Світ існує доти, поки живе писанка». Тож давайте продовжувати тисячолітні традиції наших предків і не забувати, наскільки багатою є українська культура.

XXVII-ий випуск Буковинського міжетнічного фестивалю

<<ЄДИВЖИТТЯ>>

НЕГОСТИНА,
ПОВІТ СУЧАВА – 14 ТРАВНЯ 2023

Культура – це спільна мова всіх народностей світу, тому що спілкування у культурних заходах здійснюється засобами краси людського таланту, виявленого умом, гармонійним голосом, граціозністю рухів, матеріальним витвором. А талант людини це її зв'язок із Верховною Мудрістю задля збереження гармонійного взаємовпливу як всіх складників людського світу в цілому, так і внутрішнього світу кожного зокрема. Людині потрібно тільки відкрити, наслідувати і плекати власний талант. Образно сугерує цю істину Тарас Шевченко на самому початку поеми «Сон»: У всякого своя доля / І свій шлях широкий...

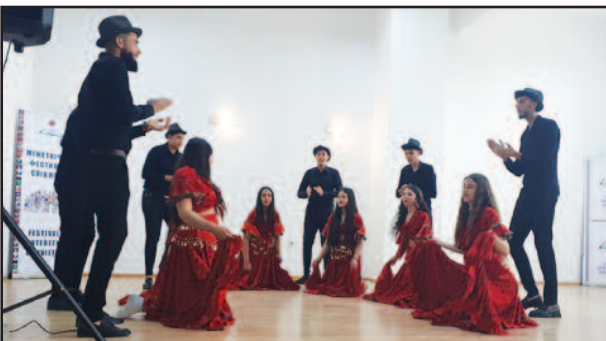
*

Ось вже вдруге після трирічної перерви (спричинена пандемією Ковід-19) та вчетверте від заснування Буковинського міжетнічного фестивалю відомим любителем і шанувальником культури, зокрема української-рідної, Колею Курилюком, Негостина вшановується і 27-им випуском цього виємкового мистецького вияву етноменшин, проживаючих на Буковині, у плідному духовному співжитті з давніх-давен.

За піклуванням оргкомітетів Сучавської філії СУРу та місцевої організації, за фінансовою субсидією Союзу українців Румунії було запрошено 12 самодіяльних колективів, десять із повіту Сучави, один із повіту Ботошани та один із повіту Ковасна, і всі взяли участь у нашому вже традиційному святі обміну культурних надбань на лоні цінного духовного співжиття. Шеренгу чудових національних костюмів склали учасники фестивалю у центрі села, засвідчивши таким чином громаді починання значної культурної події. Прийняли учасників-гостей при вході до місцевого культурного дому, поблизу Пам'ятника Шевченку, традиційними хлібом і сіллю та запросили до виступу на сцені покищо скромно улаштованій.

Вітальні слова промовили Ілля Саучук, голова Сучавської філії СУРу, мер громади Балківці Василь Шойман, заступник мера Юліян Кідеша, заступник голови Повітової Ради Васіле Тофан, наставники самодіяльних колективів. Ведучий виступів на сцені запропонував, нарешті, хвилину мовчання у пам'ять засновника цього фестивалю, визначного культурного діяча Колі Курилюка, відійшовшого торік у вічність. Годилося б додати у спомин також Івана Кідешука, український культурний внесок якого є вагомий як на місцевому, так і на національному рівнях.

Цікавим є те, що значно захопленим

показав себе представник Повітової Ради, який слідкував за виступами всіх колективів від початку до кінця і подарував учасникам високо-похвальні слова після закінчення фестивалю, факт що сугерує необхідність збільшення зусиль у розповсюдженні наших культурних цінностей.

Відкрили виступи місцеві колективи «Червона калина» та «Негостинські голоси», яких майстерність і постійне плекання місцевого пісенного скарбу переповнений зал обдає щиро-гарячими оплесками. Потім подарував присутнім приємний сюрприз ансамбль «Козачок» із с. Балківці: на сцені виступили підряд три покоління виконавців – маленькі, малі та юні танцюристи. В цьому полягає секрет довготривалості та досконалості у танцях – сказав після виступу відомий наставник і культурний діяч Петро Шойман.

Показали високий мистецький вияв танцювальні колективи вірменів «Гай-якахак» (Hayakaghak) із Сфенту Георге – повіт Ковасна, поляків із с. Мала Поляна – повіт Сучава, українців «Квіти Буковини» – Рогожешти – повіт Ботошани, ромів «Квіти Гулії» – с. Гулія – повіт Сучава.

Як завжди, публіка послухала із повним захопленням побутово-розважальні гуцульські пісні у виконанні вокального гуртка «Полонинка» із с. Палтіну – повіт Сучава.

Вокально-інструментальний квартет і танцювальний колектив ансамблю «Коломийка» із Серету під наставництвом відомого культурного діяча Зірки Янош, у черговий раз дивує мистецькими тонкощами як у хореографії, так і у вокально-музичних інтерпретаціях.

Іншим сюрпризом фестивалю були жіночі вокальні колективи с. Йорданешти із України та українок-біженців, що перебувають у м. Сучаві через хвилящий напад на рідну їхню землю. Пісні, написані на тему болючих людських жертв на захист і свободу отчої спадщини, викликали глибокі емоції всіх присутніх, щирі співчуття, братську емпатію.

Закінчив виступи вокально-інструментальний колектив юних гуцулят з с. Ізвоареле Сучевей, повіт Сучава – «Ізверашул». Бриніли струни мандолін у поєднанні з срібними голосочками виконавців веселих гуцульських співанок-коломийок, а глядачі-слухачі були просто у захваті. Наставник – отець Валентин Арделян, тамтешній парох, вже роки підряд використовує-виховує

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Закінчення на 9 стор.)

XXVII-ий випуск Буковинського міжетнічного фестивалю

<< СПІВЖИТТЯ >>

(Продовження з 8 стор.)

отой невичерпний скарб гуцульського духовного надбання.

Якщо похвалити, то потрібно сказати, що виконання танців чи пісень нашими колективами, і не тільки, значно

зросло з точки зору артистичної якості. Є враження, що наставники перебувають у постійних пошуках нового, кращого, специфічного.

Якщо запропонувати, то потрібно подумати на урізноманітнення культурного вияву місцевості, де відбувається фестиваль. Кожна із наших місцевостей має що-небудь притаманне тільки їй у культурно-матеріальних проявах минулого і сучасного. Задля обопільного духовного збагачення варто виявляти цінності такого виду. Наприклад, в Негостині принаймні, два художники, Михайло Волощук та Іван Боднар, пишуть картини у різних стилях, а виставки їхніх робіт зацікавили б учасників фестивалю. Також у нашому селі живе і працює вельми відомий пасічник (понад тисячу вуликів!) Ілля

Абрам'юк, лабораторія котрого відома на території Румунії, і не тільки, препаруванням продуктів, які містять терапевтичні та лікувальні властивості, як бджолине обніжжя, перга, прополіс, маточне молочко, трутневий гомогенат. Виставка таких препаратів додала б фестивалю «солодкого» забарвлення.

Вігрукки учасників фестивалю

Вчителька **Антонета Крайнічук**, яка викладає українську мову в Ліцеї імені Лацку Воде в Сереті Сучавського повіту, розповідає про свої враження від участі у цьогорічному фестивалі «Співжиття»: «У неділю 14 травня багато гостей завітало у гостинну Негостину на XXVII-ий міжетнічний фестиваль «Співжиття», який об'єднує на одній сцені фольклорні виступи з традиційними особливостями різних меншин. Організатори запросили цього року 12 фольклорних колективів, які представили українську, польську, румунську та вірменську меншини. Ніде не можна побачити таке етнічне та мовне розмаїття, як у нас на Буковині. Буковина, яку називають і «Європою в мініатюрі» відзначається своїм етнічним багатством та гарним співжиттям майже 11 етнічних меншин. Вокальний гурт «Негостинські голоси» представив на цьому фестивалі українську меншину. У якості гасди наш гурток виконав для гостей відому українську пісню «Зелене жито, зелене», упродовж прозвучала пісня «Місяць і зіроньки» та негостинська пісня «Ой піду я лугом тугом». Наш репертуар складається з давніх автентичних українських пісень села Негостина, цінних надбань, успадкованих від старших поколінь, а також з відомих українських народних пісень. Важливе місце у репертуарі гуртка займають і релігійні пісні, оскільки значна частина нашого гуртка є також частиною церковного хору. Єднає наш гурток любов до пісні, до рідної мови народних традицій та звичаїв нашого села. Враження: гарний фестиваль, гарні виступи учасників, добрий і гарний настрій, які залишаться в душі на довгий час.»

Учитель Балківської восьмирічної школи **Петро Шойман**, керівник танцювального ансамблю «Козачок» розповідає про участь ансамблю на фестивалі «Співжиття»: ансамбль «Козачок», з великим хвилюванням взяв участь у фестивалі «Співжиття». Це було гарне свято, тому що в ньому взяло участь багато дітей, які бажали популяризувати танці, характерні для етнічних груп, до яких вони належать. Для мене особи-

сто це був випуск з великими емоціями, тому що дебютувало нове покоління танцюристів, які у свою чергу були схвилювані. На мою думку, вони виступили дуже, дуже гарно перший раз. Хочу вітати всіх учасників. Я також дуже радий

за виступ нашого гурту «Козачок». Ми сподіваємось, що Союз українців Румунії допоможе нам придбати костюми для нових членів ансамблю. Також я дуже радий, що знову зустрівся з багатьма друзями, викладачами, які також керують групами дуже талановитих дітей і можу стверджувати, що це була чудова неділя, взяли участь багато дітей, одягнених у чудових кольорових народних костюмах.»

На міжетнічному фестивалі «Співжиття» виступив і гурт українських переселенок «Співучі українки». Координатор гурту **Вікторія Дригола**

поділяється своїми враженнями: «До складу гурту входять жінки з України, які знайшли прихисток в Румунії, а саме в місті Сучава. Ми з дівчатами хочемо подякувати Союзу українців Румунії, Сучавській філії за можливість займатися улюбленою справою, творчістю та за можливість спілкуватися з етнічними українцями в Румунії. Ми відчуваємо щирі підтримку та співчуття від наших справжніх братів. Вони в ці важкі часи для України дали нам прихисток, підтримку і підставили своє плече. Я особисто хочу подякувати голові Сучавської філії СУРУ, пану Іллі Саучуку, який завжди знаходиться поруч з нашим колективом. Він допомагає нам, підтримує, запрошує нас брати участь у різноманітних заходах та подіях. Для нас це дуже важливо, бо ми, як біженки з України, відчуваємо свою місію в тому, що нашими виступами нагадуємо мешканцям Європи, саме Румунії, що в Україні все ще триває ця жорстока та безглузда війна, що там гинуть наші захисники, наші чоловіки та сини, які захищають свої сім'ї, своїх мам, жінок та діточок, що ворог все ще продовжує ракетні удари, якими вбиває мирних мешканців, старих та малих. Ми дуже дякуємо Румунії за підтримку в ці важкі часи і сподіваємось, що ми швидше здолаємо ворога і вже у мирні часи будемо приїжджати на фестивалі, будемо спілкуватися, будемо ще більш дружити, будемо їздити один до одного в гості, і запрошуємо етнічних українців з Румунії до нас у гості, а також всіх румунів. Коли не буде війни, приїжджайте у нашу чудову країну. Ось, наприклад, саме цієї неділі ми залюбки взяли участь у міжетнічному фестивалі національних меншин «Співжиття». Ми були дуже вражені: фестиваль дуже різноманітний, дуже багато націй було представлено, яскраві колективи, яскраві костюми, виступи, номери, дуже багато молоді, дуже багато діточок. Це дуже корисно, коли етнічні та національні спадщини передаються з покоління в покоління. Нас це неймовірно вразило. Ще раз дякуємо СУРУ, а особисто пані Іллі Саучуку за можливість брати участь у такій дуже вражаючій для нас події, нам дуже сподобалось, це запам'ятається на все життя. Дякуємо щиро!»

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

Буковинські учні – талановиті декламатори

**Як воду п'ю із чистої криниці,
З-поміж людей вишукую слова.
І наша рідна мова-чарівниця.
У віршах повнозвучних ожива.
Цвіте, як квітка маку серед поля.
Дзвенить, як пісня пташки чарівна.**
(Людмила Савчук)

Шкільні змагання – це виклик, на який відповідають, найталановитіші та підготовлені учні, яким під керівництвом учителів вдається подолати певні межі. Участь у конкурсі означає прийняти та зрозуміти, що ти можеш бути серед кращих або що інші кращі за тебе, що є важливим життєвим уроком для юних учасників.

Сучавська Філія Союзу українців Румунії у партнерстві з Балківською школою 12 квітня організували XXIV-й повітовий етап Конкурсу декламування української поезії. Захід, який відбувся в Балківцях, зібрав близько 80 учнів з шкіл, де вивчають українську мову, починаючи з підготовчого класу і закінчуючи дванадцятим класом.

Вступну промову виголосили директор Балківської школи Міхаєла Пінтріжел разом з інспектором з української рідної мови, головою Сучавської філії СУР, Іллею Саучуком, який наголосив на стимулюванні інтересу до пізнання творчості українських поетів. «Не всі учасники будуть переможцями, але всі вони переживають новий досвід, з якого вони можуть навчитися, як стати кращими». Тринацять учнів, які посіли перше місце, кваліфікувалися на національний етап. СУР нагородив учнів грошовими преміями: перша нагорода – 300 леїв, друга нагорода – 250 леїв, третя нагорода – 200 лів, відзнака – 150 леїв та участь – 50 леїв. До складу журі входили вчителі української мови з Сучавського повіту: Лоредана Мендріштяну, Мірабела Карпак, Антонета Крайнічук, Константина Бурсук, Юліана Зебренюк, Лідія Даскалюк, Делія Мартіняк, Діана Фрасенюк, Джета Добранська, Нарциса Кирстян.

Учасники декламували по одному віршу з творів поетів-класиків чи сучасних. Починаючи з учнями третього класу, конкуренти повинні були прочитати текст з першого погляду. Оцінювання конкурентів було зосереджено на правильному висловлюванні українською мовою, інтонації, наголосі, дикції, виразності, міміці та жестиці, а також народному костюмі. Учні Палтинської школи під керівництвом викладачки Константини Бурсук винесли на перший план старовинні автентичні гуцульські костюми.

Завдання журі було досить складним, зважаючи на те, що всі конкуренти наполегливо працювали, щоб виявити талант декламатора. Наймолодші з учасників, переповнені емоціями, розплакалися, та знайш-

ли в собі сили продовжувати після кількох обіймів та підбадьорливих слів членів журі. На рівні кожного класу встановлено три нагороди та відзнаку:

Підготовчий клас: Мадяр Штефан-Юліан, Національний сучавський коледж ім. Міхая Емінеску, перша нагорода; Беженаріу Міруна Ясмін, балківська школа, друга нагорода; Плекан Маріан Алін, балківська школа, третя нагорода;

Перший клас: Мехно Дарія, початкова школа с. Салаш, перша нагорода; Хар Марія, школа с. Вишня Бродина, друга нагорода; Короама Васіана, Негостинська школа, третя нагорода; Звинке Матей, школа ім. Петру Мушата м. Серет, відзнака;

Другий клас: Русчор Аделіна, балківська школа, перша нагорода; Чуверке Валентина, палтинська школа, друга нагорода; Чуверке Патрісія, школа с. Арджел, третя нагорода; Ігнат Джулія Александра, палтинська школа, відзнака;

Третій клас: Садовець Матей, початкова школа с. Гропень, перша нагорода; Чернеуцан Амалія, балківська школа, друга нагорода; Феркал Адіна, палтинська школа, третя нагорода; Ігнат Чезар Рауль, палтинська школа, відзнака;

Четвертий клас: Бовгар Андрея, школа с. Вишня Бродина, перша нагорода; Бенческу Андрея, початкова школа с. Вахківці, друга нагорода; Севей Юлія, школа с. Арджел, третя нагорода; Мртоган Алесія, школа с. Арджел, відзнака.

П'ятий клас: Шойман Паул, балківська школа, перша нагорода; Гоменюк Сара Андрея, балківська школа, друга нагорода; Боухар Мелінда, школа с. Вишня Бродина, третя нагорода; Морошан Вероніка, негостинська школа, відзнака;

Шостий клас: Бойчук Костянтин Беніамін, балківська школа, перша нагорода; Козарюк Александру, негостинська школа, друга нагорода; Боганюк Ана Марія, палтинська школа, третя нагорода; Чуверка Сіміна, палтинська школа, відзнака;

Сьомий клас: Вакару Еріка Марія, балківська школа, перша нагорода; Мачук Емануель, балківська школа, друга нагорода; Крамер Діана, палтинська школа, третя нагорода; Кушнір Флавія, школа с. Арджел, відзнака;

Восьмий клас: Петрашук Теодора, негостинська школа, перша нагорода; Гічук Теодора, палтинська школа, друга нагорода; Боднар Марія Синзіана, школа с. Ульма, третя нагорода; Анич Андрея, палтинська школа, відзнака;

Ліцей: Ямніцька Александра, 9-ий клас, Національний радівецький коледж ім. Еудоксіу Гурмузакі, перша нагорода; Аніцулесей Кодрін Габріел, 9-ий клас, Технічний серетський коледж ім. Лацку Воде, друга нагорода; Мехно Джорджіана, 9-ий клас, Національний радівецький коледж ім. Еудоксіу Гурмузакі, третя нагорода; Герман Іоан, 10-ий клас, Православна Духовна Сучавська

Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

(Продовження на 11 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

(Продовження з 3 стор.)

ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ

15 травня Палата депутатів прийняла ініційований депутатом Миколою Мирославом Петрецьким законопроект, який вносить поправку до Термінової постанови уряду №195/2002 про порядок дорожнього руху на дорогах загального користування. За нього проголосували 245 депутатів з 246 присутніх, один – утримався.

Таким чином, до частини (2) статті 44 ТПУ №195/2002 внесено зміни, які зобов'язують водіїв автотранспортних засобів та сільськогосподарських і лісогосподарських тракторів використовувати ближнє світло фар або денні ходові вогні на всіх категоріях доріг загального користування, а не лише на автомагістралях, швидкісних автотрасах та європейських національних дорогах, як це передбачено відповідним нормативно-правовим актом зараз.

У пояснювальній записці до цієї законодавчої пропозиції депутат зазначив, що використання ближнього світла фар поза населеними пунктами, незалежно від типу дороги, сприяє значному зниженню кількості ДТП. «Водночас, постійне збільшення кількості транспортних засобів на румунських дорогах, яке, за офіційними оцінками подвоїться протягом наступних двох років, без доповнення до чинного законодавства, може призвести до значного збільшення кількості ДТП з потерпілими» – зазначає ініціатор.

Ця законодавча ініціатива також є частиною постійного процесу імплементації європейського законодавства, спрямованого на підтримку учас-

ників дорожнього руху, шляхом підвищення видимості транспортних засобів, які рухаються національними дорогами, що сприятиме як зменшенню кількості дорожньо-транспортних пригод, так і підвищенню безпеки дорожнього руху в нашій державі.

Оскільки Палата депутатів прийняла цей закон в останньому читанні, він буде направлений на підпис Президенту.

Микола Мирослав Петрецький подякував членам профільних комітетів за підтримку цієї законодавчої ініціативи та всім колегам у Палаті депутатів за голосування на пленарному засіданні.

УЧАСТЬ У ЗАХОДАХ

30 травня Микола Мирослав Петрецький взяв участь у відкритті фотовиставки «Рік непереможності. Точка неповернення», організованої Сенатом Румунії у співпраці з Українським центром безпеки та співпраці (УЦБС). Виставка тривала з 30 травня по 6 червня і представила фотографії цивільних будівель (житлових будинків, спортивних комплексів, шкіл та дитячих садків), зруйнованих російськими ракетами.

У своєму виступі депутат привітав проведення такої важливої події саме в Парламенті Румунії, який серед перших в Європі засудив агресію Російської Федерації проти України. Він нагадав про вражаючу солідарність румунів зі своїми українськими сусідами з перших годин вторгнення Росії в Україну. Користуючись нагодою, Микола Мирослав Петрецький ще раз подякував румунському народу, румунським державним установам, румунському уряду, Румунському Парламенту за всю підтримку, яку вони продемонстрували.

На відкритті фотовиставки також були присутні: Сергій Кузан – УЦБС, Соломія Хома – УЦБС, Ігор Прокопчук – Посол України в Румунії, Юліан Кіфу – державний радник з питань зовнішньої політики, безпеки та стратегічних питань Прем'єр-міністра Румунії, Раду Михайл – голова парламентської фракції Союзу «За порятунок Румунії» у Сенаті, Крістіан Бекану – депутат НЛП, Анна Неплій – журналістка Kyiv Post, Теодор Мерієш – президент Асоціації «21 грудня 1989 року», Лауренцію Штефенеску – президент Федерації «Ініціатива Тімішоара», Шахноза Юсупова – українська біженка з Харкова, аспірантка факультету соціології Бухарестського університету, Інеса Шегай – представниця Українського громадського центру в Бухаресті «МАЛЬВА».

(Продовження з 10 стор.)

Семінарія ім. Митрополита Дософтея, перша нагорода; Шойман Ана, 11-ий клас, Національний сучавський коледж ім. Петру Рареша, перша нагорода; Жигір Адріана, 11-ий клас, Технічний серетський коледж ім. Лацку Воде, друга нагорода; Петреучан Іонуц, 12-ий клас, Православна Духовна Сучавська Семінарія ім. Митрополита Дософтея, перша нагорода;

Невдовзі після проведення цього етапу, 29 квітня у селі Вишня Рівна відбувся **національний етап** конкурсу, де всі учасники доклали чимало зусиль, щоб показати, що вони найкращі. Учні Сучавського повіту приїхали з гарними результатами по всіх вікових рівнях:

Мадяр Штефан Юліан, підготовчий клас, викл. Лучія Мігок – **III місце**;

Мехно Дар'я, 1 клас, викл. Віоріка Мехно – **II місце**;

Садовець Матей, 3 клас, викл. Нарциса Кірстян – **II місце**;

Боухар Андрея, 4 клас, викл. Джета Добранська – **III місце**;

Шойман Паул, 5 клас, викл. Іоана Смокот – **II місце**;

Бойчук Костянтин Беніамін, 6 клас, викл. Нарциса Кірстян – **II премія**;

Вакару Еріка Марія, 7 клас, викл. Іоана Смокот – **II місце**;

Петрашук Теодора, 8 клас, викл. Діана Фрасенюк – **II місце**;

Ямніцькі Александра, 9 клас, викл. Делія Мартіняк – **I премія**;

Герман Іоан, 10 клас, викл. Делія Мартіняк – **I премія**;

Шойман Ана, 11 клас, викл. Делія Мартіняк – **I премія**;

Буковинські учні – талановиті декламатори

Патраучан Іоан, 12 клас, викл. Лучія Мігок – **II премія**.

На національному етапі СУР також нагородив учнів грошовими преміями: перша нагорода – 600 лей, друга нагорода – 500 лей, третя нагорода – 400 лей, відзнака – 300 лей та участь – 100 лей.

Участь у цьому конкурсі стала новим досвідом у шкільному житті наших дітей, які відчули задоволення та радість успіху. «Я рада, що брала участь у цьому конкурсі, поспілкувалася з дітьми з різних куточків країни та знайшла нових друзів. Емоції були великі, тому що ми знали, що найкращі учні потрапляють сюди. Оскільки я вперше брала участь у національному етапі, найемоційнішим моментом змагання був той, коли я почула своє ім'я під час нагородження. Я відчуваю себе щасливою, що мені вдалося взяти участь у цьому конкурсі, і я рада результатом», – сказала Алек-

сандра Ямніцька. Герман Іоан здивував журі віршем сучасного поета Андрія Любки «Ти прокинешся зранку і скажеш», а досвід участі в конкурсі його глибоко вразив: «Цього року мені пощастило побувати на конкурсі декламування української поезії який відбувся в повіті Марамуреш у селі Вишня Рівна. Це був мій перший досвід у декламуванні віршів. Це був мій перший вихід на велику сцену. Але, Слава Господу, що емоції не взяли гору наді мною, і все пройшло добре. Дякую організаторам і тим, хто приймав участь у підготовці цього конкурсу, за те, що дали мені можливість проявити себе». Ана Шойман постійно бере участь в повітових та національних змаганнях, де займає провідні позиції. І цього разу їй вдалося «достукатися» до сердець журі віршем Людмили Легостаєвої «На місячний доріжці зустрілись дві душі».

Відмінні результати для учнів Сучавського повіту на олімпіаді з рідної української мови та літератури

Олімпіада – це змагання, в якому беруть участь найкращі учні з п'яти повітів, де проживає українська меншина: Марамуреш, Сучава, Тіміш, Ботошани та Арад. У період 9-12 квітня учні, які дійшли до національного етапу олімпіади з рідної української мови та літератури, були присутні в Сату Маре для складання письмової роботи. Учні супроводжували інспектор з української мови Ілля Саучук, викладачки Делія Мартіняк та Діана Фрасенюк, як члени Центральної комісії, Костянтина Бурсук та Джета Добранська. Конкурс проходив під гаслом: «Яке прекрасне рідне слово! Воно – не світ, а всі світи». (Володимир Сосюра).

Союз українців у Румунії підтримує всі заходи щодо навчання рідної української мови. У співпраці зі Шкільним інспекторатом повіту Сату Маре були забезпечені найкращі умови для проведення олімпіади. Церемонія відкрит-

тя відбулася в концертному залі філармонії «Діну Ліпаті». Депутат Микола Мирослав Петрецький привітав учнів та викладачів, цього важливого конкурсу, який об'єднує найкраще підготовлених учнів разом із найкращими викладачами, підкресливши той факт, що кількість учасників зріс порівняно з попереднім роком.

Після складання письмової роботи учні провели гарно час, згідно з програмою, запропонованою організаторами: відвідання школи «Gellert Sandor» с. Мікули, приміщення місцевої організації, розваги в аквапарку «Aquastar» м. Сату Маре. Другий день був сповнений приємними сюрпризами: наші учні мали поїздку до Карея, де вони відвідали замок Каролі.

Церемонія нагородження стала моментом, який увінчав роботу учнів-учасників та вчителів-керівників. Учні з Сучавського повіту досяг-

ли визначних результатів на найважливішому шкільному конкурсі:

Перша нагорода – Патраучан Іоан, 12 клас, Православна сучавська духовна семінарія ім. Митрополита Дософтея під керівництвом викладачки Лучії Мігок;

Друга нагорода – Мікайлу Георге, 12 клас, Православна сучавська духовна семінарія ім. Митрополита Дософтея під керівництвом викл. Лучії Мігок;

Перша нагорода – Шойман Ана, 11 клас, Національний сучавський коледж ім. Петру Рареша під керівництвом викл. Делії Мартіняк;

Перша нагорода – Гаврилоає Микола, 10 клас, Православна сучавська духовна семінарія ім. Митрополита Дософтея під керівництвом викл. Делії Мартіняк;

Відзнака – Березовська Діана, 10 клас, Технічний коледж ім. Лацку Воде м. Серет, під керівництвом викл. Антонети Крайнічук;

Перша нагорода – Пердей Петронела, 9 клас, Технічний радівецький коледж під керівництвом викл. Делії Мартіняк;

Третя нагорода – Коваль Джорджіана, 9 клас, Технічний сучавський коледж харчової промисловості під керівництвом викл. Делії Мартіняк;

Відзнака – Козачук Карла-Делія, 7-й клас, балківська школа під керівництвом викл. Анки Штюбіану та викл. Іоани Смокут;

III місце – Феркал Джорджіана-Олена, 6 клас, палтинська школа під керівництвом викл. Костянтини Бурсук.

Відзнака – Данієла-Елена Крамер, 6 клас палтинська школа під керівництвом викл. Костянтини Бурсук.

Учні-переможці були нагороджені грошовими преміями Міністерством Освіти. СУР також запропонував мотиваційні призи: 1000 лейв –

перша нагорода, 800 лейв – друга нагорода, 600 лейв – третя нагорода, 400 лейв – відзнака та 200 лейв – приз за участь.

«Зізнаюся, що цього року я брала участь в одній з найкраще організованих олімпіад, і це завдяки зусиллям цілої команди яка, на чолі з головою філії СУР Сату Маре Іриною Любою Горват, подбали про те, щоб забезпечити оптимальні умови під час нашого перебування. Ми зустріли тут

чудових людей і поїхали додому з гарними спогадами, бажаючи з радістю повернутися до таких гарних місць» сказала одна з учасниць. Учень Іоан Патраучан поділився своїм досвідом на цьому заході: «Минулого року я отримав теж першу нагороду. Для мене це вже другий раз, коли я беру участь у цьому конкурсі. Після доброї підготовки, я отримав другу нагороду на повітовій фазі в Сучаві та прой-

шов до наступного, національного етапу, який проводився в Сату Маре. Всі ті емоції я не забуду ніколи, було тривожно, було весело, але, головніше, було цікаво. Ці всі події залишаться на все життя, я ніколи не забуду нових друзів.» Ана Шойман є особливою ученицею, яка бере участь у більшості змагань, організованих на українській мові: «Цього року я брала участь в національному етапі олімпіади з української мови та літератури й досягнула вимріяного: отримала першу премію. Я дуже задоволена. Без допомоги й підтримки моєї сім'ї та моєї викладачки Делії Мартіняк я б не змогла досягти цього рівня. Мій тато завжди казав, що знання багатьох мов – це безліч дверей відкритих у життя. Українські конкурси дуже дорогі для мене, і я завжди беру в них участь і вчуся наполегливо. Цього року мені дуже сподобалася тема: психологічні твори. Організовані події були дуже захоплюючі для нас. Найбільше мені сподобався Аквапарк. Я думаю, що будь-який конкурс – це хороший спосіб розвивати характер, інтелект, знайомитися і спілкуватися з людьми.»

Вітаємо всіх учнів та викладачів, які досягають щороку гарних результатів на національному етапі олімпіади з української мови та літератури!

Міхасла Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

«Добра воля»

(бувальщина)

Це один з улюблених крилатих висловів, який мені припав до душі ще з мого дитинства у Балківцях. Так говорилося в селі, так навчилася його вживати і я, особливо від баби Ливонки. (Хтозна, чи не так гарно знала бесідувати й та друга баба, Татяна, але, на жаль, я її не пам'ятаю, бо вона померла, коли я ще й року не сповнила.)

Тому що з раннього дитинства я запам'ятала себе більше бабиною, аніж маминою, бабі я ставала в пригоді будь-коли і будь-де. Взимку була здатна до хатніх занять, а влітку – до надвірних або польових. Найлегше було пасти бабині ягнята, бо у неї були лише чотири вівці. На той випадок, який мені тепер пригадується, баба мала п'ятеро ягнят, бо припалися й дві близнючки. Хоч літній день на полі звичайно видається довгим, нам не було скучно: баба займалася своєю роботою – сапанням кукурудзи, картоплі чи буряків – а моя грижа – були одні ягнята. Та вони паслися й самі, бо там було більше трав, ніж оброблених нив. Робота для мене з'являлася на саме полудня, коли наставала велика спека. А близької води бракувало у бабинім ґавані. Дорогу до польової кринички я добре знала, але та находилася досить далеко. Проте до цього разу я ще ніколи не скаржилася, що мій обов'язок важкий, хоч повинна була ходити по воду більше разів на день. Та й путенька, яку мені давала баба, не була великою. До того ж вона завжди застерігала, щоб я не набирала ніколи такі повне відерце.

Якось сталося так, що мене щось обурило і я вже не підкорилася бабиній волі, тобто полуднем напоїти ягнят. Той, на кого я так обурилася, був улюблений бабин рогатий баранчик, який виглядав вдвоє більшим, ніж його сестри, чотири чорні ягнички. Як тільки я наближалася до ягнят з водою, він перший пхав у путню свою рогату голову і так держався, аж доки не доходив до дна. Так було раз, другий раз і навіть третій. Я все сподівалася, що коли нап'ється досхочу, то пустить до води і ягнички, котрі, бідолашні, даремно крутилися навколо відра. Але пан баран того не робив ні тоді, коли я вернулася з четвертою водою. Тому я стала на сторону ягничок і якомога боролася з їхнім кривдником. Та для цього не ставало моїх сил, хоч тягнула його за круті роги, далі й кулачками його молотила по голові. Без жодної користі, бо ягнички й далі сопіли від спраги. Скупчилися, щоб хоч трошки зробити холод, і так були змушені терпіти.

Нараз я дуже розсердилася й розплакалася. А далі так викрикнула, щоби й баба почула: *«Я вже більше не піду по воду! Бо цей баран аж занадто безличний! Уже третю путню вілизав і далі ягничок не допускає!»*

Баба зразу нічого не відповіла. Зачекала, аби я собі відхлипувалася. Лише через певний час я, досить здивована, почула таку її відповідь: *«То не йди, а сідай собі на межу і відпочивай! А води принесеш, коли прийде добра воля...»*

Я сподівалася, що баба пожаліє мене і накаже щось напроти барана або стане допрошувати мене, щоб пожаліла невинних ягничок, які так страждали. Але баба мовчала.

Розчарована, я врешті так і зробила, сіла на межу. Після того як відпочила і, певна річ, передумала, я піднялася і сказала: *«Бабо, ади, вже прийшла добра воля. Іду води принести.»*

Баба, напевне, потішилася, але не здивувалася, бо сподівалася, що так мало би бути. А мені довелося ще багато доріг зробити, бо ждали чотири спрагли ягнички. Але я вже не сердилася і навіть труду не почувала. Баба добре знала силу таких мудрих слів та їх наслідок: добрий настрій та серцеву готовність і волю для досягнення згоди. Бо ніде в світі, та й ніде поза ним, неможливо мислити нічого іншого, що могло би вважатися добрим без обмеження, крім однієї тільки доброї волі. Тепер і я гадаю, що так можна би збагнути глибокий смисл цього влучного словосполучення. Воно таке ясне, як синє небо, але й таке глибоке, як темна пропасть.

А мій спогад про бабині ягнята був пробуджений тим, що цими днями прочитала по інтернеті. В Україні, у Миколаївській області, існує село, яке так і називається: *«Добра воля»*. Хоч воно невелике, бо нараховує лише 143 мешканці, діяльність його громади особливо багата і добродійна, як це показують соцмережі. Настільки цим людям став близько до душі сенс цього фразеологізму, що вирішили виставити його як своєрідний маніфест. І цим далеким мешканцям я хочу скласти свій поклін.

Валерія ШОВКАЛЮК

СПОГАДИ ПРО ДИТЯЧИЙ ДЕНЬ

Я дуже люблю дітей і квіти, тому я стала вихователкою і була серед них 40 років. Вони для мене все, вони такі щирі, справедливі, слухають старших і продовжують науку родичів, вчителів.

Пригадую, як ми святкували колись разом 1 Червня. Приготовлялися завчасу до цього дня. Ми разом співали, вивчали вірші, а потім виходили на сцену. Дуже багато

оплесків приймали від присутніх у залі, а найбільше від родичів, котрі дуже раділи, як виходили діточки на сцену. Іноді маленькі діточки мали емоції, виходили на сцену і забували вірші. Іншими разами виходили у вишневий і черешневий садок і там співали, гралися у піжмурки і так побували дитячий день. Багато разів, як було тепло, виходили у «Кордун», місце, де можна було гратися. Там збирали квіточок, робили віночки і клали на голови.

Не забуду ніколи молоді літа, я для дітей була, як мати їх. Та роки пройшли, я стала вже давно пенсіонеркою, та все люблю дітей і квіти. Для мене велика радість як одні із них пригадують своє дитинство і вдячні за те.

Завжди навколо мене було багато дітей у садочку, і я хочу їх поздоровити і побажати їм здоров'я, радості, успіхів в житті і миру на землі.

«На многая і щасливі літа, мої дорогі!»

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

День захисту українських дітей у Румунії

«Міжнародний день захисту дітей» (англ. "International Children's Day") – святкується щорічно 1 червня. Був заснований в листопаді 1949 у Парижі рішенням сесії Ради Міжнародної демократичної федерації жінок. Уперше «Міжнародний день захисту дітей» відзначався в 1950-му році в 51 країні світу. ООН підтримала цю ініціативу й оголосила захист прав, життя і здоров'я дітей одним з пріоритетних напрямків своєї діяльності. Ця важлива подія закликає всіх дорослих до зусиль по забезпеченню дітям гідних умов життя, освіти й відпочинку, а також надійного захисту від насилля та експлуатації.

У цей день влаштовуються різні розважальні заходи для дітей. Серед їхнього числа: конкурси з подарунками, концерти, всілякі виставкові та пізнавальні заходи.

Діти це найдорожче диво, яке наповнює життя дорослих радістю й теплом. Природно, коли дитину оточують любов'ю, увагою й піклуванням, і якщо в дорослому житті ми інколи мріємо повернутися у своє дитинство – значить, воно було щасливим і безтурботним, яким і має бути для кожної дитини на планеті.

Так склалося, що останні два літа ми маємо захищати своїх дітей від найстрашнішого у світі, від війни. Усі вони постраждали від російської агресії: комусь довелося покинути межі рідної країни, залишити своїх друзів, рідне місце і звикати до інших реалій. Ті, хто залишився в Україні, останнім часом практично щодня чують вибухи, замість дитячого дозвілля – перебувають в укриттях, а замість сну у своїх ліжках – часто ночують на облаштованих батьками спальних місцях у коридорі чи ванній кімнаті. Бо так безпечніше. Діти не мають бачити та переживати ті жахіття, що кояться у нашій Батьківщині. Вони повинні жити в любові, підтримці та розумінні. Дуже хочеться, щоб наша малеча була найщасливішою. Росла під мирним небом і була в безпеці.

Справжнім прихистком для багатьох українців стала дружня Румунія, а для нас – чудове місто Тімішоара. Цьогорічне свято для моєї родини було особливим. Організу-

вали цю незабутню подію Союз українців Румунії, філія Тіміш, в особі голови пана Юрія Глеби, голови організації молоді Біянки Хінди, радника СУР Соріна Шпілки, голови

організації жінок Міхаєли Бумбук, та її спонсори, а саме Асоціація Mark Benevolent Found для Румунії.

Дійство відбулося у Банатському музеї біля української хати, яка була завезена з повіту Марамуреш. Організатори постаралися на славу. Було проведено чимало майстер-класів жінкою з України Надією Кирилюк, з виготовлення паперових будиночків, іграшок на паличці. Також дітки залюбки малювали фарбами та виготовляли з пластиліну різноманітні фігурки. Майстриня з аквагриму розмальовувала дитячі обличчя, перетворюючи їх у найчарівніших персонажів. А пригощання від організаторів припало до серця кожному, адже немає такого дорослого та дитини, які б не любили запашну піцу. А для діток, звісно, ще були солодощі та соки.

Як же дитяче свято без дитячих виступів?

Першими радо виконали румунські пісні українські дітки, які вивчають румунську мову під керівництвом професорки із Тімішоарської гімназії 2, пані Іонели Квацук. Продовжив виступ ансамбль «Веселі діточки» із села Щуки повіт Тіміш, художній керівник Міоара Чінар. Артисти виконали українські народні пісні, а найвидовищним номером став національний український гопак, виконання якого багатьох зворушило до сліз. Перлиною заходу став прихід Міккі та Мінні Маусів, які весело гралися, танцювали та фотографувалися з малечею. Ці персонажі завзято розважали та радували дітей. Від них були в захваті всі, навіть дорослі, які намагалися зробити і свої світліни з героями. І що ж за свято без сюрпризу, дітлахи отримали по пакетику подарунків! А там купа солодощів, розвиваюча гра, розмальовка, пластилін, і головне – водний пістолет, який так любий у жарку погоду.

Здавалося б, ставлення до дітей в усьому світі схоже – більшість людей сприймають малечу як об'єкт любові й піклування, зразок духовної чистоти та майбутніх продовжувачів роду. Завдяки природному інстинкту дорослі члени суспільства оберігають своїх нащадків, навчають їх та готують до самостійного життя – зрештою, це забезпечує людству безперервність поколінь.

Тож від усього серця хочу подякувати організаторам цього дитячого свята, Союзу українців Румунії, філія Тіміш, в особі голови пана Юрія Глеби, голові організації молоді Біянці Хінди, раднику СУР Соріну Шпілці, голові організації жінок Міхаєлі Бумбук, спонсорам, Асоціації Mark Benevolent Found для Румунії. Бажаю вам, дорогі для нас люди, Божого благословення та сонячних усмішок всіх вдячних дітей.

Анна ЗАБЛОЦЬКА

Фото авторки

ПАМ'ЯТНИК ГЕРОЯМ У НЕГОСТИНІ

«Вони боролись та положили у жертву, Богом дароване живо, щоб не погасли Свобода і Правда, Краса та Любов – то Боже диво...»
(Автор)

Двадцяте століття, всупереч величезному розвитку науки й технології, залишилось обрамлене скорботною стрічкою загибелі понад 80 мільйонів людей – 20 мільйонів у першій світовій війні та 60 у другій – але й жахливим образом зруйнування тисяч місцевостей, промислових, наукових, культурних споруд тощо... Причини вибуху такого людського безмірного безумства є ті ж самі в обох світових: імперіалістичні/глобалістичні тенденції, надмірне озброєння, націоналістичний екстремізм, територіальні претензії або сфери впливу. Здається і сучасними?!...

Страхітливі наслідки конфліктів такого виду болять, напрежалі, не довгий час, бо малоумні люди знову пруться бути Богом на землі, хоч історія не наводить жоднісінького взірця!...

*

Віковична народна мудрість гласить, що Герої не помирають, а тільки жертвовно падають на полі бою і тоді їхнє святе тіло побратими, з глибоким незабутнім болем, повертають у лоно Матері-Землі, а їхня свята душа повертається прямо до Божого Саду... Героїчні подвиги упавших на полі бою можуть бути відомі або й невідомі людському світу, але, безперечно, вони записані у Книзі Верховної Мудрості і діють таємною енергією на Свободу, Правду, Красу та Любов на землі.

Ця таємна енергія діє і спонукує нащадків Героїв, і не тільки, зазначувати їхню

жертву приблизно у кожному населеному пункті, де існують коріння отаких славних батьків, дідів, прадідів, у формі Пам'ятника Героям.

Таким чином і в Негостині, нарешті, освячено у день Вознесіння Господнього – четвертого шостої неділі по Великодню –

поточного року числа 25 місяця травня, споруду відповідної архітектурної символіки – Пам'ятник Героям села Негостини, упавших у боях оборони рідної землі. На мармурових дощечках вшанування викарбовані їхні імена, а читаючи оцей святий список, схиляеш голову і тихо промовляєш: Вічні їм Царство Небесне і наша свята пам'ять! Попередньо, їхні імена були вкарбовані боляче у наших серцях, бо це незгоєні рани, що передаються з покоління до покоління, для збереження Свободи, Правди, Краси та Любові до отчого краю.

Віднині Герої Негостини повернулись своїми іменами у рідне село і стали міцною лавою на сторожі незабуття того, що рідна земля це прах наших батьків, дідів та прадідів, освячена їхньою святою кров'ю...

Святслужба освячення Пам'ятника Героям була відправлена преподобним отцем Данієлом Петрашук – парох місцевої Церкви «Святого Дмитрія» – у присутності численного негостинського люду та представників адміністрації нашої громади, мера Василя Шоймана і заступника мера Юліяна Кідеши, котрі у своїх коротких промовах зазначили потужну роль Пам'ятника Героям у громадянському вихованні молодого покоління та в посиленні етнічно-національної єдності.

Пам'ятник зведено за ініціативою церкви і примарії, на кошти Феліції Радю, негостинки родом.

Віднині Пам'ятник Героям записав своє буття у центрі нашого села, але пам'ять про Героїв вічно житиме у душі кожного негостинця, бо вони є невмирущими коріннями нашої автохтонності, світлим взірцем великої Любові до рідного краю.

Велика шана і подяка всім причетним до здійснення цього архітектурного символу вшанування вельми гідних наших попередників!

Слава Героям!

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

GLORIE ETERNĂ EROILOR ANII 1914 - 1918

ABRAMIUC DUMITRU A SIMION
ABRAMIUC DUMITRU A PENTELEI
ABRAMIUC GAVRIL A IOAN
ABRAMIUC GHEORGHE A STEFAN
ABRAMIUC MIHAI A GRIGORE
ABRAMIUC NICULAI A IOAN
ABRAMIUC VASILE A SAVA
ANDRICIUC DUMITRU A SIMION
BEJENAR GAVRIL A VASILE
BEJENAR IOAN A GHEORGHE
BEJENAR ILIE A GHEORGHE
BILETCHI ONUFRI A TUDOSE
BODNARIUC TOADER A ANDREI
CHEFIUC MIHAI A VASILE
CHEFIUC ION A NICULAI
CHEFIUC ILIE VASILE
CHEFIUC VASILE A NICULAI
CHIDESIA ANTON A NICULAI
CHIDESIA DUMITRU A MIHAI
CHIDESIA DUMITRU A GRIGORE
CHIDESIA DUMITRU A STEFAN
CHIDESIA IOAN A STEFAN
CHIDESIA ION A MIHAI
CHIDESIA MIHAI A TOADER
CHIDESIA MAXIM A TOADER
CHIDESIA SIMION A TOADER
CHIDESIA ZAHARIE A TOADER
COSTENIUC DUMITEU A IGNAT
COSTENIUC ION A ALEXA
CIUBOTARIU ANDREI A PENTELEI
DANILIU ALEXANDRU A MIHAI
DASCALIUC IFTIMIE A TOADER
DASCALIUC TOADER A NICULAI
FEDIUC FILIP A MIRON
FEDIUC FOCA A MIRON
FEDIUC MIHAI A DUMITRU
FEDIUC TOADER A IOAN
FRASENIUC EUSEBIE A VASILE
FRASENIUC ILIE A GHEORGHE
FRASENIUC VASILE A IOAN
GORASCIUC ILARIE A IOAN
GORASCIUC TIRON A VASILE
GRIGORAS IOAN
GRIGORAS IOSIF A IACOB

GLORIE ETERNĂ EROILOR ANII 1914 - 1918

GRIGORAS SIMION A IACOB
GRIGORAS STEFAN A IOAN
GRIGORICIUC IACHIM A MIHAI
GRIGORICIUC MATEI A NICOLAI
GRIGORICIUC MIHAI A NICULAI
GRIGORICIUC NICULAI A MIHAI
GRIGORICIUC PENTELEI A NICOLAI
GRIGORICIUC STEFAN A NICULAI
HARASEMIUC IEREMIE A IGNAT
HARASEMIUC ION A GRIGORE
HARASEMIUC VASILE A GRIGORE
HARASEMIUC VASILE A VASILE
HREHORCIUC DUMITRU A IACOB
HREHORCIUC DUMITRU A DUMITRU
HREHORCIUC GRIGORE A DIONISIE
HREHORCIUC ION A DIONISIE
HREHORCIUC IACOB
HREHORCIUC ONUFRI A MAFTEI
MANDIUC ION A ONUFRI
MANDIUC ION A PETRU
MANDIUC IOSIF A IACOB
MANDIUC IOSIF A DUMITRU
MANEC VASILE A IOAN
PROSCURNEAC VASILE A NICULAI
PROSCURNEAC MIHAI A DUMITRU
RISCIUC ALEXA A ONUFRI
RISCIUC CONSTANTIN A CONSTANTIN
RISCIUC GHEORGHE A ALEXA
RISCIUC IOAN A DUMITRU
RISCIUC NICULAI A TOADER
SEREDENCIUC GAVRIL A ANDREI
SEREDENCIUC GAVRIL A EUPLU
SEREDENCIUC NICULAI A VASILE
SEREDENCIUC ONISIM A ALEXA
SEREDENCIUC PARAFTEMIE A NIC.
SEREDENCIUC VASILE A MIHAI
SEREDENCIUC VASILE A STEFAN
SEREDENCIUC CONON A STEFAN
SORGUT DUMITRU
SOUCALIUC GHEORGHE A MIHAI
SOUCALIUC GHEORGHE A TOADER
SOUCALIUC ION A GHEORGHE
SOUCALIUC MAXIM A STEFAN
TUPITA DANIEL A MAFTEI
ZEBRENIUC VASILE A PAUL

GLORIE ETERNĂ EROILOR ANII 1941 - 1944

ABRAMIUC VASILE
ANDRICIUC GHEORGHE A ION
BUZEC DUMITRU A GHEORGHE
CHIDESIA VASILE A DOMNICA
CHIDESIA VICTOR A IOSIF
CLEM MIHAI A VASILE
CORNECIUC ALEXANDRU A NICULAI
FEDIUC DUMITRU A MIHAI
FEDIUC TOADER A ION
FRASENIUC VASILE A ION
GRIGORAS MIHAI A ION
HARASEMIUC ION A ILIE
HARASEMIUC VASILE A ION
HREHORCIUC ION A VASILE
MANDIUC MIHAI A GHEORGHE
MANDIUC ION A ALEXANDRU
NEJNEC CONSTANTIN A DUMITRU
PARASCAN NICULAI A CONSTANTIN
RISCIUC ION A DUMITRU
SEREDENCIUC EUGEN A ION
SEREDENCIUC MIHAI A EPIFANIE
SEREDENCIUC CRISTI
SORGUT VASILE A TOADER
SPOSIB VICTOR A NICULAI
URSACHE GHEORGHE A VASILE
MARFIEC IOAN-IANIO

Всесвітній день біженців

Всесвітній день біженців – це міжнародний день, призначений Організацією Об'єднаних Націй на честь біженців по всьому світу. Він відзначається щороку 20 червня і визнає силу і мужність людей, які були змушені втекти з рідної країни, щоб уникнути конфліктів чи переслідувань. Всесвітній день біженців вперше відзначили 20 червня 2001 року, вшановуючи 50-у річницю Конвенції 1951 року про статус біженців. Спочатку він був відомий як День африканських біженців до того, як Генеральна Асамблея ООН офіційно визначила його міжнародним днем у грудні 2000 року. Всесвітній день біженців – це нагода викликати у громадськості співчуття та розуміння їхньої біди та визнати їхню стійкість у відбудові свого життя. Всесвітній день біженців висвітлює права, потреби та мрії біженців, допомагаючи мобілізувати політичну волю та ресурси, щоб біженці могли не тільки виживати, але й вести нормальне

поводження чи переслідування через війну. Ці люди просто хочуть інтегруватися в країну, де люди розуміють значення соціальної підтримки, недискримінації, дружби, співчуття до інших, яким пощастило менше, тому що вони народилися в іншому

регіоні, де свобода обмежена, насильство, страждання, а іноді навіть смерть погрожували щодня. У нашому випадку, коли говоримо про українських біженців, то переважна більшість із них має намір повернутися додому в Україну.

Стало звичаєм, щоб на всі акції повітових філій СУР запрошувати представників біженців, які проживають на

території відповідних повітів. Останнім часом з ініціативи та підтримки філій започатковані та проводяться благодійні події та концерти, декламація віршів румунських та українських поетів українською та румунською мовами, мастер-класи з писанкарства, ярмарки виробів народних ремісників з рядів біженців. В багатьох філіях проводилися театральні вистави із залу-

ченням представників біженців, в інших були створені вокально інструментальні гуртки.

Під час такого виду подій члени філій та представники біженців дізналися, що всі розчарування, смуток, самотність можна виявити й заспокоїти лише в присутності інших людей, які, можливо, не розмовляють тією ж мовою, але можуть спілкуватися через любов, толерантність, співчуття, усмішку, сльози та обійми.

За допомогою цих подій ми бажаємо вплинути на суспільство, пропагувати добро, свободу та рівність між людьми, незалежно від того, з якої країни вони походять, з одного боку а з іншого боку продемонструвати біженцям, які залишилися на деякий час в Румунії, що вони не самотні, що ми дбаємо про них і

хочемо, щоб вони користувалися нашою повагою та підтримкою, поки вони будуть серед нас.

ПРИМІТКА:

Всесвітній день біженців відзначається більш ніж у 100 країнах, у тому числі в Румунії та Україні. За даними УВКБ ООН, нині понад 100 мільйонів людей у світі є вимушено переміщеними особами. Питання біженців сьогодні є катастрофічним. Як на них реагувати, приймати/допомагати чи ні, які політики щодо цього розробляти – це теж один із уроків, які має засвоїти весь світ. Адже сьогодні хтось просить підтримки у тебе, а завтра допомога може знадобитися тобі.

Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії
СУР

Фото автора

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор
МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК
Редактор – Тереза ШЕНДРОУ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОУ
Редакція: Радун Попеску № 15, Бухарест
Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724
Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія
Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România
ISSN 1223-1614